

І.О. Перетятко, студентка,

С.В. Бреус, к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ЯКІСТЬ ТА ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Відповідно до положень статті 3 Конституції України – людина, її життя і здоров'я, недоторканність та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

На сьогоднішній день, широкий спектр проблем людей з інвалідністю в Україні свідчить про необхідність посиленої і комплексної уваги з боку держави й суспільства. Правове поле хоча й містить багато позитивних кроків на шляху вирішення численних проблем інвалідів, але є переважно декларативним, незабезпеченим матеріальними ресурсами та механізмами управлінського впровадження. Отже, існуюча система соціального захисту інвалідів потребує суттєвих змін і доповнень та модернізації, що набуває особливої актуальності в сучасних умовах глобалізації, в тому числі і в освітній сфері [1].

У цілому глобалізація вищої освіти як міжнародне явище означає якісно новий рівень співпраці чи взаємодії різних країн у світовому масштабі. Це явище посилює їх взаємозалежність, а отже, знижує рівень національного суверенітету держав та обмежує їхнє право діяти у внутрішній і зовнішній політиці згідно з національними інтересами. У наслідок процесу глобалізації, зокрема й у вищій освіті, формується новий світовий порядок, який домінуватиме у XXI столітті й визначатиме головні засади міжнародної стабільності та нашої вітчизняної безпеки. Головне завдання під час глобалізації вищої освіти - створити прозорі та однакові правила гри, які повинні знайти відображення на рівні національного та міжнародного

законодавства, тоді ми зможемо говорити про єдиний простір вищої освіти в Європі [2].

На сьогоднішній день існують такі проблеми у сфері соціального захисту інвалідів як: забезпечення пенсійних і соціальних виплат інвалідам у розмірах, які б гарантували їм достатній рівень життя; отримання гідної освіти в рамках інтегрованих форм навчання; забезпечення можливості безперешкодного отримання реабілітаційних послуг за місцем мешкання інваліда; можливість трудової діяльності без дискримінації у процесі працевлаштування та подальшої роботи тощо.

Особливо важливими є заходи щодо можливості отримання освіти для осіб з обмеженими можливостями. Освіта є одним з найефективніших шляхів виходу людини з особливими потребами зі стану ізоляції від суспільства, і саме новітні освітні програми, в тому числі навчання дистанційно, мають стати об'єктом комплексного державно-управлінського впливу.

Розвиток освітніх послуг через мережу Інтернет дозволяє отримати освіту в дистанційному форматі кожній людині, яка прагне до знань, і це реальна можливість освіти для інвалідів. Дистанційне навчання виступає чи не єдиним освітнім шансом для осіб з обмеженими функціональними можливостями, воно практично мінімізує перешкоди, які роблять неможливим здобуття освіти у навчальному закладі традиційним способом. Важливим здобутком дистанційної освіти для осіб з обмеженими фізичними можливостями є зміна власної та суспільної свідомості - стає очевидною їх придатність до життя і праці, можливість користуватися досягненнями цивілізації нарівні з іншими людьми, приносити суспільну користь, виконуючи різні послуги вдома з використанням комп'ютера.

У США, Західній Європі та Австралії реалізується багато освітніх проектів для цієї категорії людей. Для України цей напрям не достатньо розроблений, тому доцільним є вивчення та запозичення досвіду країн, успішно працюючих у зазначеному напрямі.

В м. Києві працює Київський міський центр роботи з інвалідами, створений за ініціативою державної адміністрації. Основним завданням Центру є виконання комплексу освітніх програм у галузі професійного навчання інвалідів, розроблення та впровадження системи заходів для соціально-трудової та професійної реабілітації інвалідів

Для підготовки фахівців з числа інвалідів у вищих навчальних закладах передбачено гарантії і пільги для інвалідів різних категорій і груп інвалідності. Під час навчання інвалідів у вищих навчальних закладах їм виплачується пенсія і стипендія у повному розмірі. Після закінчення навчального закладу їм надається право вибору місця роботи з наявних варіантів або вільного працевлаштування (за бажанням). У 26 вищих навчальних закладах різних типів акредитації функціонують спеціальні групи для здобуття вищої освіти особами з вадами слуху і зору.

З метою максимального задоволення потреб інвалідів в освітніх послугах за рішенням Київської міської ради та за участю Київської міської державної адміністрації створено Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" недержавної форми власності, який має представництва та філії у 24 регіонах і здійснює підготовку з 34 спеціальностей за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, бакалавра і спеціаліста. Нині в університеті та його територіально відокремлених структурних підрозділах навчається 1,1 тис. інвалідів, що становить 10 % загальної чисельності студентів університету. У Києві навчається 541 інвалід (23,2 % загальної чисельності студентів), оплату за навчання якого здійснює міська державна адміністрація.

Важливим є застосування новітніх видів навчання (дистанційного та ін.). Зокрема, в університеті "Україна" започатковано програму "Перший комп'ютер для інваліда", метою якої є розширення можливостей молоді з обмеженими фізичними можливостями у набутті освіти, у соціальній реабілітації та спілкуванні з зовнішнім світом через встановлення в їхніх квартирах

комп'ютерів, підключення їх до спеціалізованого сервера "ІНВАНЕТ" та інших зовнішніх інформаційних джерел.

Принципово новим в Україні є перехід від системи утримання реабілітаційних установ до системи закупівлі реабілітаційних послуг конкретному інваліду чи дитині-інваліду, що дасть змогу підвищити ефективність використання державних коштів та якість надання реабілітаційних послуг для наближення їх до європейського рівня.

Таким чином, можна зазначити, що важливим в умовах глобалізації та євроінтеграції є застосування новітніх видів навчання. Україні необхідно орієнтуватися і впроваджувати у сфері освіти передові європейські технологічні, організаційно-управлінські та соціально-економічні стандарти. Це справить позитивний вплив на економічний розвиток України, сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності у світі та економічної безпеки держави.

Список використаної літератури

1. Доступність до правосуддя осіб з особливими фізичними потребами [Електронний ресурс] Режим доступу http://www.fond.lviv.ua/wp-content/biblioteka/Dost_do_pravosyddia_obmezemuh.pdf.
2. Перспективи глобалізації вищої освіти України, Човган І.В. [Електронний ресурс] Режим доступу <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2011/162-150-17.pdf>.
3. Освіта і професійна підготовка інвалідів [Електронний ресурс] Режим доступу <http://books.br.com.ua/39854>.
4. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи [Електронний ресурс] Режим доступу <http://ussf.kiev.ua/index.php?go=Inklus&id=16>.